

Sygn. akt III A Ua 323/18

III A Uz 122/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Monika Kiwiorska-Pająk

Sędziowie: SSA Robert Kuczyński

SSA Grażyna Szyburska-Walczak (spr.)

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. i zażalenia M. C.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 listopada 2017 r. sygn. akt VIII U 436/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten tylko sposób, że przyznaje M. C. prawo do wypłaty odsetek ustawowych od każdorazowego miesięcznego świadczenia rentowego wypłaconego za okres od 19 maja 2012 roku do 8 grudnia 2013 roku naliczonych do dnia wypłaty wyrównania świadczenia, a dalej idącą apelację oddala;

II. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczyni kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczyni kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego;

IV. znosi wzajemnie koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 5 lipca 2016 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni M. C. prawo do odsetek ustawowych od wypłaconego świadczenia rentowego za okres od 19.05.2012 r. do 08.12.2013 r., od dnia wymagalności świadczenia, to

jest od 09.01.2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczynie kwotę 180,- złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok ten zapadł po rozpoznaniu odwołania od decyzji z dnia 5 lipca 2016 r., którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił wnioskodawczynie M. C. prawa do wypłaty odsetek argumentując, że orzeczenie z dnia 30 listopada 2015 r. przyznające wnioskodawczynie świadczenie rentowe, wydane w sprawie o sygnaturze akt XIV U 953/15 – uprawomocniło się w dniu 13 stycznia 2016 r., a zatem decyzja z dnia 11 lutego 2016 r. została wydana w terminie.

M. C. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie odwołującej ustawowych odsetek od wypłaconego świadczenia (renty za okres od 19 maja 2012 r. do 8 grudnia 2013 r.) od dnia wymagalności świadczenia, tj. od dnia 9 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wnioskodawczynie wskazała, że wydanie decyzji powinno nastąpić nie później, niż w ciągu jednego miesiąca, a w przypadku spraw szczególnie skomplikowanych nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Świadczenie rentowe za okres od 19 maja 2012 r. do dnia złożenia wniosku o rentę stało się wymagalne, co najmniej od dnia 9 stycznia 2014 r. W związku z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy wcześniejszej, toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza, sygn. akt VIII U 209/12, wydanie decyzji było możliwe w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku.

Sąd Okręgowy w Warszawie przyznał wnioskodawczynie rentę zgodnie z wnioskiem, a zatem organ rentowy bezpodstawnie nie uwzględnił wniosku we wskazanym zakresie i winien dokonać w związku z tym zapłaty odsetek na rzecz odwołującej.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podniósł, że wyrok Sądu Okręgowego wpłynął do oddziału organu rentowego w dniu 29 grudnia 2015 r. i stał się prawomocny dnia 13 stycznia 2016 r. Natomiast decyzja z dnia 11 lutego 2016 r. przyznająca prawo do renty od dnia 19 maja 2012 r. do dnia 8 grudnia 2013 r. wraz z wyrównaniem została wydana przed upływem 30 dni od uprawomocnienia się wyroku.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. C. była uprawniona do świadczenia rehabilitacyjnego w okresie od 21 listopada 2011 r. do dnia 18 maja 2012 r., a następnie złożyła wniosek o jego dalszą wypłatę.

Decyzją z dnia 6 czerwca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, ponieważ Komisja Lekarska organu rentowego w orzeczeniu z dnia 1 czerwca 2012 r. uznała, że wnioskodawczynie nie jest niezdolna do pracy. Wyrokiem z dnia 24 października 2014 r. (sygn. akt VII U 209/12) Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza oddalił odwołanie od decyzji z dnia 6 czerwca 2012 r. i przekazał organowi rentowemu wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy złożony na rozprawie w dniu 10 października 2013 r.

Niezależnie od powyższego, wnioskodawczynie złożyła wniosek w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w dniu 9 grudnia 2013 r., wnosząc o przyznanie renty od dnia 19 maja 2012 r. oraz przyjęcie za datę zgłoszenia wniosku – datę zgłoszenia wniosku o świadczenie rehabilitacyjne.

Decyzją z dnia 7 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawczynie prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 9 grudnia 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. Komisja Lekarska orzeczeniem z dnia 24 kwietnia 2014 r. wskazała, iż daty powstania niezdolności do pracy nie da się ustalić.

W odwołaniu od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 r. (sygn. akt XIV U 953/15) zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał M. C. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 19 maja 2012 r. do dnia 8 grudnia 2013 r. W toku postępowania biegła psychiatra stwierdziła, iż odwołująca jest nadal częściowo niezdolna do pracy, od dnia 19 maja 2012 r. Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 13 stycznia 2016 r.

Decyzją z dnia 11 lutego 2016 r., organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i wypłacił wyrównanie za okres od dnia 19 maja 2012 r. do dnia 8 grudnia 2013 r. bez odsetek.

W dniu 3 marca 2016 r. M. C. wniosła o uzupełnienie decyzji i przyznanie ustawowych odsetek od wypłaconego świadczenia (renty za okres od 19 maja 2012 r. do dnia 8 grudnia 2013 r.) od dnia wymagalności świadczenia, tj. od dnia 9 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty. W rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione.

Sąd wskazał na art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jako przepis regulujący kwestię prawa do odsetek z tytułu opóźnienia w ustalaniu świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego. Jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Chodzi tu także o wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania, a zatem o sytuację, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (Sąd I instancji przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005/10/147).

Sąd przywołał także rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r. Nr 12, poz. 104), które w § 2 ust. 1 stanowi, iż odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń do dnia wypłaty świadczeń, a okres opóźnienia w wypłacaniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności (ust. 4).

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Termin wypłaty świadczenia, stosownie do treści art. 118 ust. 1 w zw. z ust. 4 ustawy emerytalnej, został określony na 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, ta zaś odpowiada dacie przedstawienia dowodów (art. 118 ust. 3).

W rozpoznawanej sprawie, organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 9 grudnia 2013 r., nie uwzględniając żądania przyznania renty od dnia 19 maja 2012 r. (dzień złożenia wniosku o świadczenie rehabilitacyjne). Wnioskodawczyni przyznano prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 9 grudnia 2013 r. (chodzi zapewne o 19 maja 2012 r.) dopiero na podstawie orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie, XIV Wydziału Ubezpieczeń Społecznych, z dnia 30 listopada 2015 r., sygnatura akt XIV U 953/15, który zmienił decyzję organu rentowego z dnia 7 maja 2014 r.

Brak orzeczenia sądu o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Wnioskodawczyni zachowała więc uprawnienie, by zwrócić się do organu rentowego o wypłatę odsetek.

Sąd Okręgowy powołał się na pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w wyroku z dnia 21 kwietnia 2009 r. (I UK 345/08), że organ rentowy nie ma obowiązku wypłaty odsetek od świadczenia rentowego przyznanego w terminie 30 dni od wpływu prawomocnego wyroku sądu zmieniającego uprzednią decyzję tego organu odmawiającą prawa do renty, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu odwoławczym uzasadnione było ustaleniami, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu z uwagi na ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed tym organem. Możliwa jest sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych Sądu, co może wiązać się z problematyką postępowania dowodowego związanego w dużym stopniu z kompetencjami organu rentowego związanymi ze środkami dowodowymi dopuszczonymi w postępowaniu przed organem rentowym. Ponadto ocena niezdolności do pracy wymaga z reguły wiadomości specjalnych - opinii biegłego z zakresu medycyny. Ostateczna ocena, czy ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy musi uwzględniać elementy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej. Przy ustalaniu prawa wnioskodawczyni do renty od dnia 19 maja 2012 r., Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej psychiatry (opinia z dnia 17 sierpnia 2015 r.), która opiniowała na podstawie tego samego materiału dowodowego, na podstawie którego lekarze orzecznicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydali swoje orzeczenia. Nie było konieczności uzupełniania materiału dowodowego celem oceny zdolności wnioskodawczyni do pracy od dnia 19 maja 2012 r., a zgromadzony materiał dowodowy umożliwił biegłej orzeczenie o niezdolności wnioskodawczyni do pracy, a w następnej kolejności Sądowi Okręgowemu merytoryczną kontrolę zaskarżonej decyzji.

Zdaniem Sądu I instancji, orzecznicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych mogli prawidłowo ocenić stan zdrowia ubezpieczonej w kontekście niezdolności do pracy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym po skorzystaniu z pomocy lekarzy konsultantów właściwej specjalności, co jednak w sprawie nie miało miejsca. Organ rentowy ponosi więc odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu świadczenia, bowiem błąd lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest błędem organu rentowego. Błąd lekarzy orzeczników jest ewidentny, został potwierdzony w opinii biegłej sądowej, która w sposób jednoznaczny, nie budzący wątpliwości wskazuje, iż wnioskodawczyni była niezdolna do pracy od dnia 19 maja 2012 r. Lekarze orzecznicy dysponowali takim samym materiałem dowodowym, jak biegła w toku postępowania odwoławczego, na podstawie którego możliwym było poczynienie korzystnych dla ubezpieczonej ustaleń już na etapie postępowania przed organem rentowym.

Wobec powyższego bez znaczenia dla sprawy pozostaje – w ocenie Sądu I instancji - wydanie przez organ rentowy decyzji o przyznaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w ciągu 30 dni od dnia uprawomocnienia orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30 listopada 2015 r.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. zaskarżając go w całości. Apelujący zarzucił wyrokowi naruszenie prawa materialnego – art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poprzez uznanie, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie prawa do świadczenia w ustalonym terminie. Zarzucił także sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez przyjęcie, że organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą renty ustalonej decyzją z dnia 11 lutego 2016 r. od dnia 9 stycznia 2014 r. mając na uwadze ustalenia faktyczne w zakresie spełnienia warunków prawa do renty dokonane w sprawie XIV U 953/15 Sądu Okręgowego w Warszawie. Apelujący wskazał też na naruszenie prawa procesowego – art. 233 §1 oraz art. 328 § 2 kpc. Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że odsetki z tytułu opóźnienia w wypłacie renty mogą być naliczane od poszczególnych kwot świadczenia od dnia terminu płatności do dnia faktycznej zapłaty za ten okres, zaś sentencja wyroku dotyczy wypłaty odsetek od całości wyrównania przyznanego decyzją z dnia 11 lutego 2016 r. Zdaniem apelującego, przedłożona w sprawie dokumentacja medyczna na etapie postępowania administracyjnego uprawniała organ rentowy do wydania decyzji z dnia 7 maja 2014 r. Pogorszenie stanu psychicznego wnioskodawczyni nastąpiło po badaniu przez komisję lekarską ZUS w dniu 1 czerwca 2012 r. i dopiero postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem Okręgowym pozwoliło na ustalenie wszystkich warunków niezbędnych do przyznania renty.

Zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach procesu złożył pełnomocnik wnioskodawczyni w zakresie niezasadzenia na rzecz odwołującej kosztów zastępstwa procesowego powyżej kwoty 180,- zł. Zdaniem wnoszącej zażalenie, rozstrzygnięcie o kosztach narusza § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, bowiem zasądzone koszty winny wynosić 900,- zł, jako że sprawa o wypłatę odsetek od przyznanego świadczenia rentowego nie jest sprawą o świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego. W rozpoznawanej sprawie koszty zastępstwa procesowego uiszcza się w zależności od wartości przedmiotu sporu, która wynosi 3.353,- zł.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni wносиła o jej oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna tylko w niewielkiej części.

Przede wszystkim trzeba zaznaczyć, że zgodnie z art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (aktualnie Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Nie budzi jednak wątpliwości w orzecznictwie, co słusznie zauważył Sąd I instancji, że brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia (takie stanowisko Sądu Najwyższego, powszechnie akceptowane, przedstawione zostało w uchwale z 24 marca 2011 r., I UZP 2/11).

Sąd Apelacyjny w całości podziela prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz jego wywód prawny przedstawiony w uzasadnieniu wyroku. Wbrew stanowisku apelacji do niewadliwie ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji zastosował w odpowiedni sposób przepisy art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.), dokonując – co do zasady – ich prawidłowej wykładni.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli organ rentowy - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Jednocześnie, w myśl art. 118 ust. 1 i 1a ustawy emerytalnej, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, jednak w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego (sądu) za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z 11 września 2007 r. w sprawie P 11/07 rozstrzygał o zgodności art. 118 ust. 1a z Konstytucją stwierdził, że przez pojęcie "wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności" z art. 118 ust. 1a należy rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też 30-dniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi

odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. Gdy organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych nowych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu.

W uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r. (III UK 110/11) Sąd Najwyższy wskazał, że w celu ustalenia, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie spowodowane błędem w ustaleniach faktycznych, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia. W takiej sytuacji zachodzi jednak konieczność uwzględnienia tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił materiał dowodowy. Powołane uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie i przedstawiona w nim opinia biegłego przeczą zarzutom apelującego, że ostateczne ustalenie stanu faktycznego nastąpiło dopiero na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym, ponieważ biegły wydawał opinię w oparciu o te same dowody medyczne, jakimi dysponował organ rentowy. Nietrafne są zarzuty apelującego, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczeń rentowych, ponieważ decyzja odmawiająca prawa do świadczenia była oparta na wiążącej dla organu opinii lekarzy orzeczników. Sąd Okręgowy w Warszawie rozstrzygał, czy renta przysługiwała od dnia złożenia wniosku o rentę, czy poprzedniego wniosku o świadczenie rehabilitacyjne.

Trzeba mieć na względzie, że zgodnie z § 34 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1312) w razie odmowy prawa do świadczenia, o którego przyznanie zainteresowany zgłosił wniosek, organ rentowy informuje zainteresowanego o możliwości ubiegania się o inne świadczenie lub świadczenie ustalone przez organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli z akt sprawy wynika, że miałby do niego prawo (ust. 1). Jeżeli zgłoszenie wniosku o inne świadczenie na warunkach określonych w ust. 1 nastąpi przed dniem, w którym decyzja odmowna stała się prawomocna, za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmuje się datę zgłoszenia poprzedniego wniosku, jeżeli zainteresowany tego zażąda (ust. 2). Wniosek o rentę od dnia 19 maja 2012 r., złożyła wnioskodawczyni na rozprawie w październiku 2013 r. oraz do organu rentowego 9 grudnia 2013 r. Jednakże już w toku postępowania w sprawie o świadczenie rehabilitacyjne, zgromadzony został materiał, który pozwalał na prawidłową ocenę stanu zdrowia wnioskodawczyni po 18 maja 2012 r. Z tej też przyczyny zasadnie przyjął Sąd I instancji, że datą wymagalności świadczenia rentowego był 9 stycznia 2014 r., skoro już w dacie złożenia wniosku organ rentowy mógł prawidłowo ustalić datę powstania niezdolności do pracy M. C..

Zasadny był jednak zarzut dotyczący naliczenia odsetek od poszczególnych kwot świadczenia zamiast od sumy wyrównania przyznanego decyzją z dnia 11 lutego 2016 r. Zgodnie bowiem z art. 130 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się za miesiące kalendarzowe w dniu ustalonym w decyzji organu rentowego, jako termin

płatności świadczeń. Odsetki powinny być naliczane nie od terminu wypłaty świadczenia określonego w decyzji korygującej ten stan, ale od terminów wypłat, które powinny mieć miejsce, gdyby pierwotnie wydano prawidłową decyzję.

W takim więc zakresie skorygowane zostało orzeczenie Sądu I instancji na podstawie art. 386 § 1 kpc.

Uwzględnieniu podlegało zażalenie wnioskodawczynie. Słusznie bowiem podniesiono w zażaleniu, że sprawa o odsetki nie jest sprawą o świadczenie z ubezpieczenia społecznego. W sprawach tej kategorii należy, poprzez § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, stosować § 2 rozporządzenia, łączący wymiar stawki minimalnej z wartością przedmiotu sprawy.

Przyjęcie powyższego poglądu, zgodnie z art. 98 kpc oraz §10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie, skutkowało zasądzeniem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego w kwocie 270,- zł.

Natomiast wobec częściowego tylko uwzględnienia apelacji Sąd zastosował przepis art. 100 kpc w zakresie kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Robert Kuczyński SSA Monika Kiwiorska-Pajak SSA Grażyna Szyburska-Walczak